

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 309/2011-52

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júla 2012 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o prijatej sťažnosti 1. P. A., P.; 2. F. A., D.; 3. A. B., K.; 4. B. B., K.; 5. E. B., D.; 6. E. B., K.; 7. F. B., K.; 8. I. B., K.; 9. V. B., K.; 10. Ing. M. B., B.; 11. O. Ď., K.; 12. E. B., D.; 13. Š. B., D.; 14a) M. V., N.; 14b) J. B., K.; 14c) Ing. J. B., N.; 14d) E. B., B.; 14e) E. B., B.; 15. J. B., K.; 16. J. B., K.; 17. J. B., K.; 18. L. B., K.; 19. L. B., B.; 20. Ľ. B., K.; 21. Ľ. B., S.; 22. M. B., K.; 23. M. B., T.; 24. M. P., D.; 25. P. B., K.; 26. P. B., D.; 27. P. B., B.; 28. P. B., B.; 29a) S. B., B.; 29b) M. B., P.; 29c) Ľ. B., N.; 30. Š. B., K.; 31. V. B., S.; 32. V. B., D.; 33. V. B., K.; 34. A. B., K.; 35. M. B., K.; 36. A. B., I.; 37. J. B., K.; 38. O. B., K.; 39a) M. N., D.; 39b) A. M., K.; 39c) J. Č., D.; 39d) E. U., D.; 39e) J. O., K.; 40. A. B., K.; 41. V. B., N.; 42. A. B., K.; 43. J. B., K.; 44. K. B., K.; 45. M. B., K.; 46. P. B., K.; 47. E. P., B.; 48. M. B., K.; 49. E. B., K.; 50. E. B., N.; 51. R. B., N.; 52. Š. B., B.; 53. M. B., K.; 54. M. Č., P.; 55. M. D., K.; 56. S. D., K.; 57. A. D., K.; 58. J. D., K.; 59. E. D., K.; 60. T. D., I.; 61. P. D., D.; 62. A. F., T.; 63. M. P., K.; 64. P. G., K.; 65. J. G., K.; 66. J. H., B.; 67. A. H., B.; 68. V. H., T.; 69. M. H., T.; 70. J. H., D.; 71. M. H., S.; 72. J. H., N.; 73. M. H., K.; 74. A. K., B.; 75. J. H., K.; 76. J. C., T.; 77. Ing. A. B., I.; 78. Ing. M. D., D.; 79. Ing. J.

K., K.; 80. Ing. F. D., D.; 81. M. J., B.; 82. M. K., D.; 83. M. K., N.; 84. H. K., B.; 85. Ing. E. K., D.; 86. J. K., K.; 87. Ing. E. K., D.; 88. D. K., B.; 89. E. K., K.; 90. J. K., B.; 91. J. K., K.; 92. M. K., S.; 93. M. M., K.; 94. S. M., K.; 95. Š. M., K.; 96. F. M., K.; 97. E. M., T.; 98a) D. M., D.; 98b) M. Š., D.; 98c) Ľ. K., N.; 99. A. M., K.; 100. M. M., B.; 101. MUDr. F. Š., T.; 102. M. M., D.; 103. P. O., D.; 104. J. O., K.; 105. Ľ. O., D.; 106. J. O., D.; 107a) J. K., B.; 107b) J. O., B.; 107c) S. O., B.; 107d) K. H., P.; 107e) A. O., D.; 107f) E. Ď., D.; 107g) Ľ. O., D.; 108. E. O., D.; 109. A. H., K.; 110. M. O., I.; 111. Š. O., D.; 112. J. P., K.; 113. Š. P., K.; 114. P. P., K.; 115. A. P., L.; 116. O. P., K.; 117. M. P., B.; 118. J. P., S.; 119. J. P., B.; 120. E. P., K.; 121. M. P., H.; 122. P. P., K.; 123. P. P., L.; 124. Š. P., K.; 125. A. P., K.; 126. M. P., K.; 127. A. P., B.; 128. R. P., K.; 129. O. P., T.; 130. Ľ. R., D.; 131. A. S., T.; 132. H. S., K.; 133. H. S., P.; 134. J. Š., K.; 135. V. Š., K.; 136. A. Š., K.; 137. M. Š., K.; 138. A. Š., D.; 139. A. Š., K.; 140. J. Š., K.; 141. Š. Š., K.; 142. Š. Š., K.; 143. V. Š., K.; 144. V. Š., T.; 145. E. V., K.; 146. H. S., P.; 147. J. V., K.; 148. E. V., P.; 149. A. V., N.; 150. O. W., D.; 151. P. Z., N.; 152. A. B., B.; 153. Š. M., B.; 154. A. J., P., a 155. P. G., V., zastúpených advokátom JUDr. D. D., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 179/06 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo sťažovateľov uvedených v záhlaví tohto rozhodnutia na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 179/06 p o r u š e n é b o l o .

2. Sťažovateľom uvedeným v záhlaví tohto rozhodnutia primerané finančné zadost'učinenie n e p r i z n á v a .

3. Sťažovateľom uvedeným v záhlaví tohto nálezu priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 471,28 € (slovom štyristosedemdesiatjeden eur a dvadsaťosem centov), ktorú je Okresný súd Trenčín povinný vyplatiť na účet ich právneho zástupcu JUDr. D. D., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 309/2011-31 z 30. júna 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľov uvedených v záhlaví tohto rozhodnutia (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 179/06.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia, resp. v prípade niektorých z nich ich právni predchodcovia, sa žalobou podanou okresnému súdu 23. novembra 2006 v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 179/06 domáhali voči žalovaným určenia neplatnosti kúpnych zmlúv. Podľa tvrdení sťažovateľov okresný súd koná v ich veci neefektívne a so zbytočnými a neodôvodnenými prietahmi, a to aj napriek tomu, že opakovane urgovali postup okresného súdu, a aj napriek tomu, že predsedníčka okresného súdu uznala ich sťažnosť na prietahy v konaní za opodstatnenú s prísľubom, že bude vec osobitne sledovať. Okrem toho sťažovatelia poukazujú na skutočnosť, že v identickej veci, taktiež s väčším množstvom účastníkov konania, okresný súd rozhodol v nepomerne kratšej niekoľko mesiacov trvajúcej lehote, na čo sťažovatelia upozorňovali aj samotný v ich veci konajúci

okresný súd. Podľa sťažovateľov sa v dôsledku uvedeného postupu okresného súdu predlžuje stav ich právnej neistoty a oddŕaľuje sa právoplatné skončenie sporu.

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli:

„... V tomto súdnom konaní súd určil termín pojednávania na deň 04. 12. 2008, keď bolo pojednávanie ako nemeritórne bez prejednávania veci odročené na 05. 03. 2009, kedy sa pojednávalo a vec bola odročená na neurčito. Od toho času súd nepojednával, hoci sme to žiadali pri zmene návrhu dňa 29. 01. 2010, kde sa menili účastníci konania v dôsledku úmrtí a kde sme poukázali, že obdobný spor riešil Okresný súd Trenčín v konaní 27 C 33/2006, kde určil neplatnosť kúpnej zmluvy, že tento rozsudok zmenil Krajský súd Trenčín rozsudkom 4 Co 274/2006 dňa 08. 03. 2007, ktorý rozsudok zrušil dovolací súd - Najvyšší súd SR Bratislava 4Cdo 180/2007 zo dňa 30. 06. 2009 a vyslovil taký právny názor, aby aj nášmu návrhu súd mohol vyhovieť. ...

Splnomocnili sme právneho zástupcu, aby podal sťažnosť k rukám predsedkyne Okresného súdu, čo tento realizoval dňa 05. 01. 2011, pričom predsedníčka Okresného súdu svojim listom Spr. 2004/2011 zo dňa 11. 01. 2011 potvrdila dôvodnosť sťažností s tým, že zákonná sudkyňa bola upozornená na povinnosť konať vo veci plynule a bez zbytočných prieťahov.

Doteraz sa tak nestalo, a preto my, navrhovatelia v počte 155 sme sa rozhodli obrátiť na Ústavný súd, aby sme zabezpečili naše ústavné právo na ochranu, aby Ústavný súd uložil povinnosť Okresnému súdu Trenčín v tejto veci konať...

... § 6 O. s. p. stanovuje, že súd postupuje v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná. Je pravdou, že rýchlosť konania, resp. prerokovania veci bez zbytočných prieťahov sa v každom konkrétnom prípade posudzuje individuálne podľa troch základných kritérií: ... My, navrhovatelia tvrdíme, že vzhľadom na právoplatný výsledok obdobného súdneho konania vedeného na Okresnom súde Trenčín 21C 179/2006 nie je v danej veci zložitost' ani z hľadiska právneho ani z hľadiska skutkového najmä s ohľadom na dôvody dovolacieho súdu v tomto konaní. ... My, navrhovatelia tvrdíme, že sme poskytli súdu riadnu súčinnosť a iniciatívne sme upravovali návrh potom ako niektorí navrhovatelia zomreli.

To že vec nie je doteraz skončená pripisujeme nekonaniu zo strany procesného súdu tak ako to stanovuje § 6 O. s. p. ...“

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Trenčín v konaní vedenom pod spis. značkou 21 C 179/2006 porušil právo navrhovateľov - sťažovateľov P. A. a spol. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy SR ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod spis. značkou 21 C 179/2006 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. Sťažovateľom P. A. a spol. vyššie uvedených v tejto sťažnosti priznáva každému primerané finančné zadosťučinenie v sume 3000 €, ktoré je Okresný súd v Trenčíne povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. Okresný súd v Trenčíne je povinný zaplatiť sťažovateľom vyššie uvedeným všetky trovy konania a právneho zastupovania na účet advokáta JUDr. D. D... do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predsedníčka listom sp. zn. Spr 499/2011 z 26. júla 2011 a právny zástupca sťažovateľov stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 5. augusta 2011.

2.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem prehľadu procesných úkonov vykonaných okresným súdom v skúmanom konaní uviedla, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

2.2 Právny zástupca sťažovateľov vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

„Je nepochybné, že bolo porušené základné ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 zákona č. 460/1992 Zb., čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktoré štrasburské orgány práva posudzujú vzhľadom na určité kritéria akými sú v prvom rade určenie dĺžky lehoty, ktorá začína plynúť v občianskoprávných veciach dňom podania občianskoprávnej žaloby na súd, čo v našom prípade bolo dňa 23. 11. 2006. Deň, kedy ústavný súd rozhoduje o sťažnosti sa konanie na príslušnom súde dňa 23. 06. 2011 skončilo a bolo podané odvolanie právnym zástupcom žalovaných v 1/a 2/. Vzhľadom na to, že je konanie skončené, nemožno ospravedlniť dĺžku 5tich rokov konania z toho dôvodu, že právny zástupca navrhovateľov doručil Okresnému súdu Trenčín dňa 31. 08. 2009 rozsudok NS SR sp. zn. 4 Cdo 180/2007, ktorý sa týkal veci, ktorá bola na Okresnom súde Trenčín vedená pod sp. zn. 27 C/33/2006 a súvisela s príslušným prípadom a taktiež v roku 2010 nebolo vôbec vytýčené pojednávanie v danej veci a až po doručenej sťažnosti na prietahy v konaní vytýčila zákonná sudkyňa po upozornení a to dňa 10. 05. 2011 a 11. 01. 2011 pojednávanie dňa 23. 06. 2011 a naposledy vytýčené pojednávanie bolo dňa 05. 03. 2009.

Treba poznamenať, že prípad nie je zložitý vzhľadom na to, že bolo súdu preložené súvisiace konanie, ktoré sa konalo na Okresnom súde Trenčín a rozhodol o ňom aj NS SR. Takisto správanie účastníkov konania bolo vždy v súlade s právom, reagovali za účelom rýchleho skončenia veci na skutočnosti ako aj právne tak skutkové, čoho dôkazom je podávanie zmien návrhu a to dňa 03. 03. 2009 a dňa 29. 01. 2010. Postup samotného súdu možno označiť za neefektívny, nehospodárny a poznačený zbytočnými prietahmi v konaní ako celok a to v tom zmysle, že od posledného pojednávania, ktoré bolo dňa 05. 03. 2009 nebolo vytýčené žiadne pojednávanie až po upozornení zákonnej sudkyne a ďalšie pojednávanie sa konalo dňa 23. 06. 2011. ...

Zároveň oznamujeme, že súhlasíme, aby ústavný súd upustil od ústavného pojednávania...“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej

prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou označeného základného práva zaručeného ústavou, ako aj označeného práva zaručeného dohovorom – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené ústavou, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené dohovorom (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti, z jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 21 C 179/06:

- 23. november 2006 – okresnému súdu bola sťažovateľmi, resp. ich právnymi predchodcami, podaná žaloba o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv,
- 18. november 2008 – okresný súd nariadil pojednávanie na 4. december 2008,
- 20. november 2008 – okresný súd žiadal od Správy katastra I. zapožičať spisy vedené pod sp. zn. V 2928/03 a sp. zn. V 501/2006, v týchto konaniach bol na základe žalobou napádaných kúpnych zmlúv povolený vklad vlastníckeho práva,
- 27. november 2008 – žalovaný v 1. rade ospravedlnil svoju neúčasť na nariadenom pojednávaní a žiadal jeho odročenie,
- 2. december 2008 – okresnému súdu boli doručené spisy vyžiadané od Správy katastra I.,
- 3. december 2008 – okresný súd zistil, že nemôže pripojiť spis tamojšieho súdu vedený pod sp. zn. 27 C 33/2006, na ktorý ho upozornili sťažovatelia, ktorý bol síce konaním v inej s vecou sťažovateľov nesúvisiacej veci, avšak išlo o prerokovanie obdobnej veci ako bola vec sťažovateľov,
- 4. december 2008 – okresný súd pojednávanie bez prerokovania veci samej odročil na 5. marec 2009 na účely opätovného predvolania účastníkov,

- 3. marec 2009 – právny zástupca sťažovateľov upravil žalobou, a to vo výpočte žalobcov (sťažovateľov), pretože poniektorí z pôvodných žalobcov zomreli, pričom žiadal, aby okresný súd namiesto nich ďalej konal s ich dedičmi,
- 5. marec 2009 – po prerokovaní veci okresný súd odročil pojednávanie na neurčito,
- 31. august 2009 – právny zástupca sťažovateľov urgoval postup okresného súdu,
- 29. január 2010 – právny zástupca sťažovateľov upovedomil okresný súd o úmrtí ďalších ním označených pôvodných žalobcov a žiadal, aby okresný súd namiesto nich konal ďalej s ich dedičmi,
- 17. február 2010 – súd žiadal pripojenie označených spisov vedených v registri „D“,
- 16. apríl 2010 – právny zástupca sťažovateľov okresnému súdu oznámil úmrtie ďalších ním označených pôvodných žalobcov, ako aj ich dedičov,
- 10. máj 2010 – predsedníčka okresného súdu upozornila zákonnú sudkyňu, aby v danej veci konala plynulo a bez zbytočných prietáhov,
- 11. január 2011 – predsedníčka okresného súdu upozornila zákonnú sudkyňu, aby v danej veci konala plynulo a bez zbytočných prietáhov,
- bez uvedenia dátumu – sťažovatelia žiadali o nariadenie pojednávania,
- 15. apríl 2011 – okresný súd nariadil pojednávanie na 30. máj 2011,
- 27. máj 2011 – novoustanovený právny zástupca žalovaných žiadal o odročenie pojednávania na iný termín z dôvodu oboznámenia sa s vecou,
- 30. máj 2011 – okresný súd bez prerokovania veci samej odročil pojednávanie na 20. jún 2011 na účely opätovného predvolania žalovaných a svedka,
- 20. jún 2011 – na okresnom súde sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo po prerokovaní veci odročené na 23. jún 2011 na vyhlásenie rozsudku vo veci samej,
- 23. jún 2011 – okresný súd na pojednávaní vyhlásil rozsudok vo veci samej,
- 14. júl 2011 – okresnému súdu bolo doručené odvolanie žalovaných proti rozsudku,
- 19. august 2011 – okresný súd vyzval žalovaných na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie,
- 16. september 2011 – žalovaní zaplatili súdny poplatok,
- 26. september 2011 – okresný súd predložil spis Krajskému súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní,

- 29. marec 2012 – krajský súd rozsudkom č. k. 4 Co 331/2011-470 potvrdil rozsudok okresného súdu,
- 26. apríl 2012 – spis bol krajským súdom vrátený okresnému súdu,
- 19. máj 2012 – rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu nadobudol právoplatnosť.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prier'ahov, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prier'ahov, ako aj práva na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 179/06 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od zložitosti veci. Napokon ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázala na skutkovú alebo právnu zložitosť predmetnej veci.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľov ako účastníkov konania, ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti na strane sťažovateľov, ktoré by im bolo možné pričítať ako prekážku pre riadny procesný postup v konaní. Pokiaľ ide o podania sťažovateľov (3. marec 2009, 29. január 2010 a 16. apríl 2010), ktorými žiadali, aby z dôvodu úmrtia niektorých z pôvodných žalobcov okresný súd ďalej konal s ich dedičmi, podľa ústavného súdu tieto podania možno hodnotiť ako procesné úkony, ktorých vykonanie bolo vyvolané aktuálnym vývojom procesnej situácie, a to objektívnou udalosťou úmrtia niektorých pôvodných

žalobcov ako účastníkov, a zároveň boli nevyhnutné na to, aby okresný súd mohol vo veci konať.

Sťažovateľom možno nanajvýš vyčítať to, že vzhľadom na začatie konania vo veci samej 23. novembra 2006 svoje právo podať sťažnosť na priet'ahy predsedovi okresného súdu na účely dosiahnutia nápravy nevyužili už skôr, resp. využili ho až 7. januára 2011.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a konštatuje, že okresný súd bol v danej veci dlhodobo nečinný, a to konkrétne od 23. novembra 2006, keď bola okresnému súdu doručená žaloba, do 18. novembra 2008, keď okresný súd vykonal v predmetnej veci prvý procesný úkon, a to nariadenie pojednávania, t. j. okresný súd nevykonal žiadny procesný takmer 2 roky. Viac ako 1 rok a 1 mesiac okresný súd nekonal ani v období od 17. februára 2010 do 15. apríla 2011, keď okresný súd nariadil vo veci pojednávanie. Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd bol v danej veci bez akýchkoľvek dôvodov nečinný viac ako tri roky. Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas viac ako troch rokov súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia ako navrhovatelia v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzali, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobie nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné priet'ahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné. K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu okresného súdu. Ústava v čl. 48 ods. 2 pritom zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných priet'ahov.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. Vzhľadom na to, že napadnuté konanie vedené okresným súdom bolo skončené vyhlásením rozsudku vo veci samej, ktorý bol potvrdený rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Co 331/2011-470 z 29. marca 2012, bolo bez právneho dôvodu, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov [§ 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia sa domáhali priznania primeraného finančného zadosťučinenia pre každého z nich v sume po 3 000 €.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa čl. 127 ods. 1 ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Z uvedeného textu ústavy vyplýva, že ústavný súd môže, avšak nemusí priznať primerané finančné zadosťučinenie.

Vzhľadom na okolnosti danej veci, najmä vzhľadom na to, že akonáhle sťažovatelia využili tie prostriedky nápravy, ktoré od začiatku napadnutého konania mali k dispozícii, a 7. januára 2011 podali sťažnosť na prietahy predsedovi okresného súdu, tento prostriedok nápravy sa ukázal byť účinným, okresný súd v rýchlom slede vykonal úkony smerujúce k rozhodnutiu a už po piatich mesiacoch došlo vo veci k vyhláseniu meritórneho rozhodnutia, ktoré v spojení s rozsudkom krajského súdu dňa 19. mája 2012 nadobudlo právoplatnosť. Ústavný súd teda osobitne prihliadol na to, že predmetná vec bola v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne ukončená poskytnutím súdnej ochrany sťažovateľom, preto dospel k názoru, že aj konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je za týchto okolností pre sťažovateľov dostatočným zadosťučinením.

Z uvedených podstatných dôvodov ústavný súd o návrhu sťažovateľov na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

6. Sťažovatelia tiež žiadali o úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátom, bez vyčíslenia celkovej sumy.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Z citovaných ustanovení § 36 zákona o ústavnom súde vyplýva, že sťažovatelia nemajú obligatórny nárok na úhradu trov konania pred ústavným súdom, t. j. ústavný súd môže úhradu trov konania účastníkovi konania úplne alebo sčasti priznať podľa svojho uváženia zohľadňujúc pritom konkrétne okolnosti daného prípadu.

Ústavný súd pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2010 je 123,50 € a hodnota režijného paušálu je 7,41 €. Právny zástupca predložil aj osvedčenie platiteľa DPH.

V danom prípade právny zástupca síce zastupoval viacerých sťažovateľov (174), v dôsledku čoho by mala byť odmena za jeden úkon právnej služby krátená o 50 % v zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky, avšak keďže v prípade všetkých sťažovateľov bola ústavnému súdu doručená iba jedna spoločná sťažnosť, táto skutočnosť v podstatnej miere znížila nároky jednak na prípravu zastupovania, ako aj na spísanie spoločnej sťažnosti

(vo vzťahu ku všetkým sťažovateľom založenej na tom istom jednom odôvodnení). Ústavný súd tieto skutočnosti zohľadnil pri rozhodovaní o úhrade trov konania a sťažovateľom priznal úhradu trov iba za tri úkony právnej služby, avšak s ohodnotením jedného úkonu právnej služby plnou nekrátenou sumou.

Vychádzajúc z už uvedeného, ako aj z oprávnenia ústavného súdu priznať úhradu trov konania účastníkom len sčasti, ústavný súd rozhodol o priznaní úhrady trov konania sťažovateľom za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2011 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) v celkovej sume 471,28 € vrátane 20 % DPH, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júla 2012